

Piotr Kowolik

"Pedagogiczna trójjednia", Leszek
Pawelski, Bogdan Urbanek,
Szczecinek 2012 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 2 (52), 215-217

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Piotr KOWOLIK

Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kardynała Augusta Hlonda
w Mysłowicach

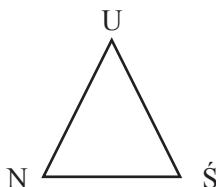

Recenzja książki: Leszek Pawelski, Bogdan Urbanek, Pedagogiczna trójjednia; Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli Twórczych; Szczecinek 2012; ss. 251.

Szkoła jako instytucja od zarania jej istnienia, stanowi dla bardziej lub mniej bezpośrednich jej użytkowników, a także praktyków i teoretyków zajmujących się problematyką edukacyjną, obszar szczególnego zainteresowania. Z działalnością wiąże się nadzieje na przyspieszenie pożądaných zmian gospodarczych i społecznych, poprzez tworzenie środowiska budującego przystający do nowych potrzeb model osobowości ucznia. Szkoła jest więc postrzegana jako niezbędny w życiu każdego człowieka etap na drodze do osiągnięcia powodzenia w dorosłej przyszłości. Jaka powinna być szkoła, która w wymiarze optymalnym zdolna będzie zaspokoić potrzeby i oczekiwania jej użytkowników? Sądzę, że odpowiedź na tak postawione pytanie tkwić będzie w zdolności dokonywania przemian i modyfikacji własnych struktur organizacyjno-programowych, a także budowaniu rozumianych relacji między naturalnymi partnerami, procesu edukacyjnego w szkole, tj. uczniami, nauczycielami, rodzicami i sojusznikami.

Osiągnięcie wysokich efektów jest daleko łatwiejsze w układzie trójjedni, dającym wszystkim trzem podmiotom przysługujące im prawa i miejsce.

Dwa lata temu Autorzy napisali monografię zatytułowaną „*Wokół edukacji samorządowej*”. Praca ta uzyskała pozytywne recenzje i opinie nauczycieli praktyków o przydatności w codziennej pracy zdecydowało o tym, że L. Pawelski i B. Urbanek postanowili napisać drugą część zatytułowaną „*Pedagogiczna trójjednia*”, wskazując na obszar, jakim się zajęli. Uczniowie, nauczyciele i środowisko to elementy społeczności szkolnej, które powinny współpracować ze sobą w codziennej rzeczywistości placówki edukacyjnej. Przejawem humanizacji może być współpraca i współdziałanie tych trzech podmiotów, zobrazowanych w formie triady:

N – nauczyciele

U – uczniowie

Ś – środowisko

Tylko w układzie partnerskiej trojjedni współpraca tych trzech podmiotów może przyczyniać się do wypracowania nowatorskich programów kształcenia, wychowania i opieki. Podmiotowe traktowanie któregośkolwiek wymienionego elementu N, U, Ś polega na postrzeganiu każdego współpartnera jako pewnej całości autonomicznej, która bez względu na różnego rodzaju uwarunkowania zewnętrzne ma pełne prawo do własnej podmiotowości.

Monografia składa się z trzech rozdziałów poprzedzonych „Wstępem” (s. 9-10).

W rozdziale pierwszym – *Można i trzeba uczyć inaczej* (s. 11-66) – autorzy zaprezentowali projekt edukacyjny, który jest sposobem kształtowania kompetencji ucznia. Dotyczy on edukacji regionalnej realizowanej metodą projektu – „*Tu jest nasz dom*” w klasach IV-VI szkoły podstawowej i klas I-III gimnazjum.

Kolejne rozważania kierują uwagę Czytelników na reformowaniu szkolnych programów; uczniowskiej demokracji i zajęciach pozalekcyjnych.

Rozdział drugi – *Partnerzy i sojusznicy* (s. 67-170) – stanowi drugi element trójedni (trójpodmiotowości, triady), odpowiadając na pytanie: czy samorząd jest ojcem czy ojczymem placówek edukacyjnych? Jak samorząd ma zarządzać nowocześnie?

Autorzy monografii radami M. Fullana (jednego z najbardziej uznanych na świecie teoretyków zmian oświatowych) promują zmiany w kierunku poprawy jakości pracy szkoły. Kolejne myśli Autorów skupione są na ocenianiu, tj. na pomiarze jakości pracy, procedurach mierzenia, raportowania i tworzeniu programów naprawczych. Całość tego rozdziału ukazana jest na drodze tworzenia szkoły od pokoleń; pomysłów dobrych na szkole (rankingach).

Rozdział trzeci – *Nauczyciel i uczeń w szkolnej przestrzeni* (s. 171-238) otwierają rozważania o blaskach i cieniach nauczycielskich kompetencji. Autorzy dokonują przeglądu różnych klasyfikacji kompetencji, rozszerzając je o kwalifikacje oraz umiejętności. Wszystko to ukierunkowane jest na nauczycielską etykę zawodową. Przedstawione są nakazy i zakazy, dotyczące pracy nauczyciela, autorstwa Jana Kropiwnickiego. Inną koncepcję przedstawiają Henryka Kwiatkowska, J. Pielachowski, ks. M. Rusiecki i F. Froissart.

Następnie Czytelnik staje przed problemami: Dlaczego uczniowie nie chcą się uczyć? Sami pytani odpowiadają, że „nie ma sensu zakuwać, skoro wszystko co jest potrzebne znajdziemy w Internecie”.

Groźnym zjawiskiem jest uzależnienie się uczniów od Internetu. Warunkiem oczekiwanym reform w oświacie jest ciągle, ustawiczne doskonalenie nauczycieli poprzez: wewnątrzszkolne doskonalenie, doskonalenie w formie doradztwa programowo-metodycznego, a wszystko to zmierza do osiągnięcia jakości pracy szkoły (awans zawodowy).

Rozważania Autorów w końcowej części skupione są na efektach ewaluacji i diagnozowania (procedura, narzędzia, dokumentacja) oraz na tym; jak pobudzać uczniowską wyobraźnię? Jednym ze sposobów pełnej aktywizacji i aktywności pracy nauczyciela z uczniami ma być, tzw. kontrakt „*nauczyciel-uczeń*”. Zaprezentowany został taki kontrakt z języka polskiego w klasach IV-VI szkoły podstawowej, w którym określono osiągnięcia podlegające sprawdzaniu i ocenianiu: wiadomości, umiejętności, wkładu ucznia we własny rozwój, umiejętność pracy w zespole i aktywność pozaprzedmiotowa oraz szczegółowe rozwiązania w zakresie tematyki zajęć, metod oraz wymagania na poszczególne oceny.

Całość zamyka wykaz pozycji bibliograficznych *Bibliografia* (s. 239-251) zwartych, artykułów oraz internetowych ujętych w netografii.

Praca monograficzna Leszka Pawelskiego i Bogdana Urbanka zasługuje na wysoką ocenę i będzie stanowić cenne kompendium wiedzy dla szerokiego grona pracowników oświaty (nadzoru pedagogicznego), nauczycieli akademickich prowadzących studia na kierunkach pedagogicznych rodziców, samorządowców oraz innych grup szeroko rozumianego środowiska.